

Avoimen lähdekoodin liiketoimintaa – case Vaadin

Teksti: Sami Ekblad

Kirjoittaja kuvassa vasemmalla.

Liiketoimintamallina avoin lähdekoodi ei perusidealtaan ole uusi, mutta voimakkaaseen kasvuun yritysten toiminnan kulmakivenä se on lähtenyt viime vuosina. IT Mill on jo vuodesta 2002 lähtien luottanut avoimen lähdekoodin malliin päätuotteensa Vaadinin osalta. Teimme pienen sivuhypyn vuonna 2007, mutta murskaavan palautteen vuoksi kokeilumme jäi lyhyeksi ja palasimme avoimeen koodiin. Miten avoimen koodin liiketoimintaa on tehty IT Millin tapauksessa käytännössä ja mitä sillä on saavutettu?

Heti alkuun on sanottava, että avoin koodi ei ole oikotie onneen eikä se sovi kaikkeen ohjelmistoliiketoimintaan. Alan jokaisella toimijalla on erilaiset lähtökohdat, keinot ja tavoitteet. Varmaa on kuitenkin se, että avoimesta koodista haetaan lopulta liiketoimintahyötyä, muuten sen käyttämisessä ei olisi järkeä.

Miten tehdään ilmaisesta rahaa?

Yksi lähtökohhta, josta myös IT Mill on lähtenyt liikkeelle, on se, että avoimen koodin kautta voidaan rakentaa riittävän suuri oma yhteisö, joka ruokkii oheispalveluiden liiketoimintaa. Tämä

tarkoittaa käytännössä sitä, että RIA-ohjelmistotyökalu Vaadinia käyttää tarpeeksi suuri joukko kehittäjiä. Näiden kehittäjien tekemä työ luo erilaista kysyntää tarjoamillamme palveluille ja toisaalta tämä luo Vaadinille tunnettuutta, joka edesauttaa palveluidemme markkinoinnissa. Kaiken tämän toiminnan mittakaava pitää olla riittävän laaja, jotta oheispalveluliiketoiminta mahdollistaa myös itse ilmaisen tuotteen ylläpidon ja kehittämisen.

Pienen teknologiainnovaattorin, kuten IT Millin, olisi käytännössä mahdotonta panostaa markkinointiin niin paljon, että siten saavutettaisiin riittävä kysyntä oheispalveluliiketoiminnalle. Vaadin-kehittäjäyhteisö sen sijaan tekee tätä työtä jatkuvasti, globaalisti ja erittäin kustannustehokkaasti.

Vaadinin tapauksessa päätimme heti alusta alkaen panostaa kansainvälistymiseen kehittäjäpiireissä. Alan osaajat muodostivat jo valmiiksi löyhän globaalien verkoston. Kysymys oli siis oikeastaan oman tilan luomisesta tuohon verkostoon. Toinen päätökseemme vaikuttanut tekijä oli se, että valitsemamme sektori on niin kapea, että

IT Mill

Suomalainen IT Mill on Pohjoismaiden ainoa www-selaimilla käytettävien ohjelmistojen teknologiaan keskittynyt ohjelmistotalo. RIA-käyttöliittymäkehityksen (Rich Internet Applications) edelläkävijä avaa ovia maailmanlaajuisesti Java-ohjelmointityövälineensä, avoimen lähdekoodin Vaadinin välityksellä. Vaadinin käyttö nopeuttaa ja tehostaa käyttöliittymien tuotekehitystä, parantaa niiden käytettävyyttä ja lisää tietoturvaa. Tämä paitsi alentaa Vaadinia käyttävien yritysten tuotekehityskustannuksia myös lisää näiden tuotteiden kilpailukykyä.

menestyäkseen on tuotteen oltava aidosti kansainvälisen käyttäjyhteisön saatavilla.

Nykyään kehittäjien laatuvaatimukset ovat kuitenkin korkealla kaikkialla maailmassa. Ei auta vain julkistaa ilmaista tuotetta ja odottaa innokkaan yhteisön syntyvän itsestään. Ilmainen tuote ei kelpaa käyttöön saati kehitykseen, jos se ei ole tarpeeksi hyvä. Toisaalta hinta ei kerro laadusta, ja ilmainen saattaa olla parempi kuin kaupallinen vaihtoehto. Menestyksekkään Vaadin-yhteisön luomisen edellytyksenä ovat olleet laatu- ja arvopuolaukset, jotka olemme pystyneet lunastamaan.

Yhteisö ja luottamus

Hyvän tuotteen ja toimivan oheisliiketoiminnan pitää siis pohjautua yhteisöön, IT Millin tapauksessa nimenomaan globaaliin yhteisöön. Yhteisön rakentamiseen ei ole yhtä oikeaa keinoa, mutta luottamus on avainkysymys. Luottamus syntyy, kun kaikki osapuolet, esimerkiksi asiakkaat, työntekijät, yhteistyökumppanit ja yhteisön jäsenet ovat tasavertaisessa asemassa: lähdekoodin tuotekehitys on läpinäkyvää kaikille osapuolille. Tässä on suuri ero ei-avoimen koodin tuotekehitykseen, sillä läpinäkyvyys tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikki sidosryhmät voivat suoraan mitata tuotteen laatua, todellista kehittymisvauhtia ja vaikuttaa tuotteen tulevaisuuteen. Tämä synnyttää luottamuksen, jonka varaan voidaan rakentaa pitkäkestoisia suhteita eri tahojen välille ja siten liiketoimintaa.

Yhteisön rooli on ollut näkyvä Vaadinin kehittämisessä ja esimerkiksi osa Vaadinin ominaisuuksista on yhteisön ideoimia ja kehittämiä. Yhteisö on ollut myös aktiivinen etsimään ja löytämään parannusta vaativia kohtia. Toisaalta yhteisö on myös itseään ruokkiva kokonaisuus, sillä jäsenet auttavat toisiaan ja tarjoavat tavallaan laajennettua tuotetukea ja vinkkejä. Yhteisön rooli markkinoinnissa on myös ollut merkittävä ja puskaradio on Vaadinille erittäin tärkeä markkinointikanava. Asiantuntijat ovat suositelleet tutuilleen Vaadina ja sitä kautta myös IT Mill on löytänyt kasvua.

Kuitenkin on huomattava, että yhteisö ei tee liiketoimintaa, sen motiivit ovat kovin erilaisia. Asia on pikemmin niin, että yhteisö voi tukea liiketoiminnan kehittämistä, mutta sitä ei voi odottaa tapahtuvaksi itseksensä. Olemme tarjonneet eväitä aktiivisen yhteisön muodostamiselle esimerkiksi Community Friday -toimintamallin kautta. Sen myötä kaikki työntekijämme voivat käyttää kymmenen prosenttia työajastaan erilaiseen yhteisön hyväksi tapahtuvaan työhön ilman tulostavoitetta. Työntekijät ovat sitä kautta myös yhteisön jäseniä.

Paitsi aktiivisia työntekijäjäseniä on IT Mill luonut Vaadin-yhteisön käyttöön kohtaamispaikan nettisivuilleen. Itse asiassa yhteisön osuus on kirkkaasti pääosassa Vaadin-sivustolla. Yrityksen kaupallinen tarjoama on pidetty selkeästi erillään ilmaisesta Vaadinista.

Olemme luoneet Vaadin-yhteisön käyttöön kohtaamispaikan nettisivuillemme, jossa käyttäjinä on aktiivisia työntekijäjäseniämme, vaikkakin kirkkaasti pääosassa Vaadin-sivustolla on koko yhteisön osuus. Yrityksen kaupallinen tarjoama on pidetty selkeästi erillään ilmaisesta Vaadinista.

Tukea avoimen koodin liiketoiminnan edelläkävijältä

Avoimen lähdekoodin liiketoiminnan kehittäminen ei ole ollut helppoa. Haasteita on riittänyt yhteisön luomisessa ja toisaalta kaupallisten palveluidemme kehittämisessä. Rakentamiseen ovat osallistuneet sekä IT Millin henkilöstö, jossa omistajatkin ovat aktiivisesti mukana, ja toisaalta myös pääomasijoittajat ja vahva kokeneista asiantuntijoista koostuva hallitus. Noin vuosi sitten saimme merkittävän lisävahvistuksen, kun avoimen koodin liiketoiminnan edelläkävijä Monty Widenius sijoitti IT Milliin ensimmäisenä Open Ocean -sijoitusyhtiönsä kohteena.

Luottamus syntyy, kun kaikki osapuolet, esimerkiksi asiakkaat, työntekijät, yhteistyökumppanit ja yhteisön jäsenet ovat tasavertaisessa asemassa: lähdekoodin tuotekehitys on läpinäkyvää kaikille osapuolille.
